

ОСНОВАНА 1890

Половин милион души ще бъдат обучавани на дигитални умения

Резюме

България е сред европейските страни със сериозен недостиг на уменията на работната сила. Тази оценка отразява проблемите с придобиване на практически знания от професионалното и висшето образование, липсата на разпространени дигитални умения и ниския обхват на квалификацията и преквалификацията.

Описание

Въвеждането на дуално обучение буксува, делът на хората с поне основни умения в областта на цифровите технологии е 29%^[1] (при 58% в ЕС), участието на населението в учене през целия живот е 2%^[2] (при 11% в ЕС).

Коефициентът на безработицата намалява, а недостигът на работна сила през последната половина година отново е на сравнително високо ниво след срива в началото на пандемията^[3], но безработицата сред хората без квалификация остава сравнително висока^[4]. На този фон основният инструмент на държавата за заетост и обучение, а именно Националният план за действие по заетостта, продължава да харчи предвидените средства за активна политика основно за създаване на субсидирана заетост, а не за преквалификация и придобиване на нови умения.

image not found or type unknown

Развитието на дигиталните умения в следващите години е приоритет на няколко програми и стратегии като Националната програма за развитие „България 2030“, Стратегията за учене през целия живот, проекта на Стратегия по заетостта на България за периода 2021 – 2030 г., Националната програма „Цифрова България 2025“, стратегията „Цифрова трансформация на България за периода 2020-2030 г.“ и бъдещата Стратегия за уменията, която предстои да бъде разработена.

Огромна скок на броя на преминалите обучителни курсове възрастни може да се очаква при изпълнение на предвидените към момента инициативи в Националният план за възстановяване и устойчивост. Проектът „Обучения за цифрови умения и изграждане на национална онлайн платформа за обучение на възрастни“ предвижда обучение на 500 хил. души през следващите пет години. Той е на обща стойност 379 млн. лв. (от които 57 млн. лв. национално съфинансиране) и освен самите обучения, включва създаване на

платформа за дигитално обучение, програми за електронно обучение, инструмент за оценка на дигиталните умения и за тяхното валидиране, дигитални клубове за обучение. Основните групи, които ще бъдат включени в обучение ще бъдат безработни лица, регистрирани в дирекции „Бюро по труда“ и заети лица, които имат много ниско равнище или нямат дигитални умения и компетенции. Приоритет ще се даде на лицата в неравностойно положение на пазара на труда, включително лица от ромски произход, лица с ниско равнище на образование, по-възрастни лица и др.

Този амбициозен проект има вероятност да се окаже ключов за повишаването на компетенциите на работната сила в България и да даде дългосрочна перспектива за развитие на човешкия капитал.

Проблемите на конкретния проект и като цяло усилията на държавата да осъществи този преход най-вероятно обаче ще се сблъскат с обичайните трудности. Неведнъж сме били свидетели на силата на българската администрация да пише планове и стратегии - и за дигиталните умения вече има редица действащи стратегически документи - но и на слабостите при осъществяването им. Причините за това са липсата на силна мотивация и на целевите групи, и на предоставящите услугата (например заради проблеми с финансирането, политическа нестабилност, нежелание на институциите да припознаят конкретна отговорност и др. под.), а от друга страна - на по-дълбоките проблеми с някои групи на работната сила, които нямат желание и не виждат смисъл да участват на пазара на труда и да спазват трудова дисциплина. Проектът предвижда използването на трудови посредници, например ромски и младежки медиатори, но най-уязвимите групи (например ромите и възрастните) и тези извън работната сила (например обезкуражените и младежите) може да не бъдат достигнати, да не могат да бъдат мотивирани или да нямат техническа възможност да участват в планираните обучения. В тази връзка е важно ясното адресиране на проблемите на отделните групи и на отделните индивиди. Основен риск за дългосрочен и голям ефект е и приключването на работата след края на финансирането. И в момента администрацията не прави анализ на резултатите от активната си политика на пазара на труда, нито дали обучените по нея намират работа. Реална е опасността бъдещият проект за цифрови умения и създадената платформа за електронни обучения също да бъдат забравени след края на финансирането на механизма и да започне ново писане на планове и стратегии.

Така или иначе дигитализацията на икономиката се случва и работната сила, особено дългосрочно безработните и уязвимите групи, трябва да бъде пригодна за новата ситуация. Пандемията и извънредното положение вече показаха колко важни могат да са технологиите и дигиталните умения за запазване на работни места и ограничаване на щетите за икономиката като цяло и доходите на домакинствата.

Източник: БТПП

Автор: Зорница Славова, Институт за пазарна икономика

[1] По данни от Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) за населението на 16-74 г., 2020 г.

[2] По данни на Евростат за населението на 25-64 г., 2019 г.

[3] По месечните данни на НСИ „Бизнес наблюдения“ недостигът на работна сила в промишлеността е около 30-35% преди пандемията, намалява до около 15-20% в началото на извънредното положение в България и през последната половин година е на ниво около 25-30%.

[4] По данни на Агенцията по заетостта регистрираните безработни с работническа професия или специалисти намаляват с 34% през ноември 2021 г. спрямо година по-рано, а тези без квалификация – с 22%.

Дата:

17.01.2022